

Oppfølging etter forvaltningsrevisjon - læreplaner og oppfølging av lærlinger

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

01.09.2026

Saknr

76/26

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-217

TI-&58

Arkivsaknr 24/455 - 16

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen om oppfølgingen av forvaltningsrevisjon for lærlinger og lærlingplasser til orientering, og anser oppfølgingen som avsluttet.

Ikke trykte vedlegg

[Rapport forvaltningsrevisjon om læreplaner og oppfølging av lærlinger](#)

Bakgrunn

Kontrollutvalget skal i denne saken vurdere om fylkesdirektøren har fulgt opp fylkestingets anbefalinger etter forvaltningsrevisjon av "Lærlingeplasser og oppfølging av lærlinger".

Kontrollutvalget behandlet rapporten i sak 53/25 den 7. oktober 2025. Saksutskrift er vedlagt.

Fylkestinget behandlet saken den 15. oktober og fattet dette vedtaket:

1. Fylkestinget ber fylkesdirektøren sikre systematisk informasjon om:
 - a. forventninger, rettigheter og plikter i arbeidslivet til elever i Vg1 og Vg2 på yrkesfaglige utdanningsprogram.
 - b. rettigheter for lærlinger i henhold til ny opplæringslov.
2. Fylkestinget ber fylkesdirektøren om å:
 - a. påse at alle skoler har lokale handlingsplaner for formidling, og at innholdet i handlingsplanene gjøres kjent og tilgjengelig for lærere.
 - b. sikre bruk av samarbeidsavtaler.
 - c. sikre bruk av lokale læreplaner.
3. Fylkestinget ber fylkesdirektøren orientere kontrollutvalget om oppfølging av punkt 1 og 2 i vedtaket første halvår 2026.
4. Fylkestinget ber fylkesdirektøren ha et særlig fokus på oppfølging av lærlinger med funksjonsvariasjoner for å sikre deres fullføringsgrad.
5. Rapporten oversendes hovedutvalg for utdanning for orientering og videre oppfølging.

Punkt 4 og 5 var tilleggsforslag utover kontrollutvalgets innstilling, og kontrollutvalget sin oppgave er å følge opp punkt 1 og 2.

Saksopplysning

Fylkesdirektøren har siden høsten 2025 arbeidet med å følge opp fylkestingets vedtak gjennom tett samarbeid med de videregående skolene. Siden anbefalingene i hovedsak må følges opp ved den enkelte skole, er ansvar og oppgaver er tydeliggjort overfor rektorene. Administrasjonen har gjennomført flere tiltak i samarbeid med både interne og eksterne aktører. Oppfølgingen av vedtakene er i stor grad gjennomført. Arbeidet med enkelte tiltak pågår fortsatt, særlig knyttet til informasjon om lærlingers rettigheter etter ny opplæringslov. Arbeidet med oppfølgingen vil derfor fortsette.

Nedenfor følger en gjennomgang av fylkesdirektørens oppfølging sett opp mot den enkelte anbefaling.

Fylkesdirektøren skal sikre systematisk informasjon om forventninger, rettigheter og plikter i arbeidslivet til elever i Vg1 og Vg2 på yrkesfaglig utdanningsprogram

Anbefalingen var utformet med bakgrunn i:

- ulik praksis mellom skolene
- at handlingsplaner ikke alltid var kjent blant lærerne
- at handlingsplaner til elevene ikke var standardisert eller obligatorisk
- at bare halvparten av skolene ga skriftlig informasjon om hvordan utfordringer i læreforhold kan løses.

Fylkesdirektøren viser til at:

- rektorene har fått i oppdrag å gi systematisk informasjon om forventninger, rettigheter og plikter i arbeidslivet til elever i Vg1 og Vg2 på yrkesfaglige utdanningsprogram.
- planen for "Overgang fra skole til bedrift" er revidert, og beskriver rammene for skolens arbeid med formidling til læreplan og tydeliggjør skolens ansvar og oppgaver. I tillegg har yrkesopplæringsnemnda har lagt inn krav om samarbeid med partene i arbeidslivet og informasjon om arbeidslivets krav, rettigheter og plikter samt arbeidsmiljø.
- administrasjonen følger opp skolens arbeid.

Sikre systematisk informasjon om nye rettigheter for lærlinger i henhold til ny opplæringslov

Anbefalingen var utformet på bakgrunn av at nye rettigheter ikke var innarbeidet.

For å følge opp anbefalingen er det etablert flere tiltak for å sikre at lærlinger får informasjon om rettigheter og plikter etter ny opplæringslov. Gjennom prosjektet *Lærling i Trøndelag* tilbys digitale faglige samlinger med informasjon om lærlingers rettigheter og plikter. Sendingene gjøres kjent og publiseres på nettsiden "Læring i Trøndelag". Ansvar for utvikling og innhold er definert.

Det er også etablert digital rådgivning gjennom Karrieresenteret som er en digital meldeløsning for bekymringer knyttet til læreforholdet. Det er også utviklet nettbasert informasjon om rettigheter, plikter og kontaktmuligheter med rådgivere i seksjon fagopplæring. I tillegg er planen «*Overgang fra skole til bedrift*» revidert og tydeliggjør skolens ansvar for informasjon og veiledning til elever.

Oppfølging av lokale handlingsplaner, samarbeidsavtaler og lokale læreplaner

Bakgrunnen for anbefalingen om lokale handlingsplaner, samarbeidsavtaler og lokale læreplaner, var revisjonens funn under problemstillingen «*lvaretar fylkeskommunen sine forpliktelser overfor elever som skal ut i læretid?*». Revisor undersøkte om skolene fulgte fylkeskommunens egne krav i plan for formidling og retningslinjene for yrkesfaglig fordypning (YFF).

De videregående skolene har fått i oppdrag å revidere sine lokale handlingsplaner for formidling og bekrefte at planene er utarbeidet, gjort kjent for lærerne og at vedtaket følges opp lokalt. De fleste skolene hadde gjennomført dette innen fristen, mens fem skoler opplyste at arbeidet ville ferdigstilles innen skolestart høsten 2026. Administrasjonen følger opp disse skolene videre.

For å sikre bruk av samarbeidsavtaler er det utviklet en digital løsning for håndtering av samarbeidsavtaler mellom skoler og praksisbedrifter. Løsningen prøves ut gjennom et pilotprosjekt før eventuell innføring ved alle videregående skoler i fylket.

Når det gjelder lokale læreplaner, er det etablert et felles dokumentasjonssystem for HMS-opplæring i yrkesfag. Systemet gir blant annet mulighet til å dokumentere opplæring i rettigheter og plikter i arbeidslivet. Piloteringen har gitt gode erfaringer, og videre utrulling følges opp av administrasjonen.

Vurdering

Sekretariatet mener at fylkesdirektøren har gjennomført et grundig arbeid for å svare på anbefalingene i forvaltningsrevisjonen. Det er revidert planverk, tydeliggjort ansvar overfor skolene og utviklet flere digitale løsninger for informasjon og oppfølging av lærlinger. Samtidig viser fylkesdirektørens redegjørelse at enkelte tiltak fortsatt er under innføring eller videre utvikling. Dette gjelder særlig fullføring av lokale handlingsplaner ved alle skoler, innføring av løsning for samarbeidsavtaler og enkelte tiltak knyttet til informasjon og veiledning overfor lærlinger.

Sekretariatet mener at kontrollutvalget har grunnlag for å konkludere med at anbefalingene i hovedsak er oppfulgt, men at administrasjonen bør følge opp tiltakene som er under implementering.

Fylkesdirektøren ved Lars Kristian Fossum vil være tilstede under behandlingen av saken, og svare på spørsmål.